

Hàng Mẫu Vô Giá

Bùi Kim Chi

Tôi rời trường xưa, Đại Học Sư Phạm Huế chạm ngưỡng 50 năm. Bàng hoàng. Xao xuyên. Thuở vàng son của những tháng năm cũ vẫn lặng lẽ theo tôi, giao cảm tuyệt vời. Trường tôi được thành lập năm 1957 thuộc Viện Đại Học Huế, đây là ngôi trường sư phạm đào tạo giáo sư trung học duy nhất cho các tỉnh miền Trung và Tây nguyên, nằm bên bờ sông Hương thơ mộng. Con sông "thơm" của Huế muôn đời vẫn thế, đẹp, nên thơ, hiền hòa rất đỗi lãng mạn. Phải chăng do ảnh hưởng nét duyên đặc biệt của sông Hương mà con gái sư phạm đẹp, duyên dáng, nền nã. Với tôi mà cũng có thể là với cả con trai Huế và không phải Huế ở Đại Học Sư Phạm cũng như các phân khoa khác của Viện Đại Học Huế đều có cùng cảm nhận như tôi...

Phải nói, con gái sư phạm có nhiều anh "mê" vì "đẹp". Nét đẹp đó vẫn còn vương vấn mãi trong lòng người sư phạm cho đến hôm nay, trên 60 năm. Này nhé, hãy nghe lời tự tình để thương của Phan Bùi Bảo Thy

*Trường sư phạm thuở nào em lúng liếng
Tháng tư về nhật lá rụng ngoài sân
Anh một bạn gửi chút tình tha thiết
Để bây giờ vời vời nổi băng khuâng*

Con gái đẹp thường dành cho con trai "nghe" nhưng tôi, con gái, vẫn muốn "nhìn" con gái vì con gái trường tôi có nhiều nàng thơ đẹp quá. Mơ mơ, màng màng. Đằm thắm. Quyến rũ.

Đây, vườn hồng Sư Phạm rạo rực bóng giai nhân. Một trong những bóng hồng mở màn cho vẻ đẹp của con gái Đại Học Sư Phạm Huế cách đây 62 năm là người đẹp Lê Liên. Chị Lê Thị Liên là sinh viên Khóa 2, ban Sử Địa. Chị đẹp mặn mà, có duyên, "khuôn trăng đầy đặn". Chị Lê Liên đẹp như tranh vẽ. Từng nét một tạo điểm nhấn riêng trên gương mặt khả ái của chị. Trong tà áo trắng, chị Liên "lãng đãng" nét duyên ngầm tung cánh hạc nhẹ bay dưới nắng sân trường. Mọi người thềm thì ngưỡng mộ trước nhan sắc con gái trời ban cho chị. Chị Lê Liên đẹp từ gương mặt đến dáng vẻ mảnh mai, cân đối của một thiếu nữ xuân thì. Ở chị, tôi có cảm giác như có sức hút lặng lẽ riêng. Ngày ấy, Chị có nhiều áo dài đẹp, mỗi chiếc áo của chị có màu sắc với họa tiết hài hòa mang tính nghệ thuật. Cứ mỗi lần ngang qua nhà tôi, tôi lại ngây người đứng ngắm chị. Sắc hương của một thời!

... Vẫn còn đây người đẹp thôn Vỹ - chị Tôn Nữ Diệu Trang với gương mặt đẹp, sáng, tươi nhuận; hội tụ đầy đủ nét yêu kiều của một thiếu nữ Huế "cành vàng lá ngọc" ngày xưa ấy. Liz Taylor là biệt danh trai và gái Huế thời ấy dành riêng cho chị. Chị đẹp như tài tử ciné. Mà đúng thật. Chị Diệu Trang đẹp như tây. Đặc biệt, ẩn sau nét đẹp của người phương tây là vẻ dịu dàng, kín đáo, thùy mị của gái Huế. Chính vẻ đẹp "là lạ" vừa tây vừa ta lại là một vẻ đẹp toàn mỹ rất riêng của chị, để rồi mọi người phải say sưa nhìn ngắm khi gặp chị. Năm 1957, trường Đại Học Sư Phạm Huế được thành lập thì năm sau 1958, chị Diệu Trang ngập ngừng bước vào cổng trường Sư Phạm. Các anh Ban Triết của lớp chị xôn xao, vui mừng đón chị. "Lớp mình có người đẹp". Đây là năm đầu tiên, trường Đại Học Sư Phạm Huế mở Ban Triết, sau Ban Anh Văn một năm (1957). Tiếc thay, ngày ấy các anh chỉ được chiêm ngưỡng và mơ chị trong hồn vì người đẹp của lớp mình đã có "người ấy" - một sinh viên đẹp trai, dáng lãng tử của Đại Học Sư Phạm Sài Gòn. Mùa xuân, trong một lần trở về Huế, hoa lá xôn xao vào mùa anh đã gặp chị:

*" Về đây thôn Vỹ quây hương lại
Cho sáng trăng hoài gương mặt em"
(Thơ Xuân Hoàng).*

Thời gian cứ thế trôi. Hạnh phúc "vàng" vẫn theo anh chị. Trăng Vỹ Dạ vẫn sáng hoai như thế và tròn đầy như thuở "yêu em".

Thời gian vào khoảng đầu năm 60, ban Anh Văn xuất hiện cô sinh viên xinh đẹp. Dáng người cao, mảnh khảnh, đậm thắm, trang nhã trong chiếc áo dài tơ non màu trắng sữa. Chị đẹp lắm. Nền nã, mềm mại, khiêm cung, kiêu sa. Làm nền cho nước da ngăm ngăm của chị là đôi mắt sâu, đen, vương nét buồn nghiêng với đôi mày lá liễu đậm nét. Trên gương mặt đẹp của chị, vương vấn đôi mắt đẹp buồn thăm thẳm. Giọng nói của chị nhỏ nhẹ, miệng xinh cùng nụ cười rất duyên. Chị là người đẹp, hoa khôi của trường tôi, Đại Học Sư Phạm. Sau này, chị là cô giáo Trần Thị Phương Lan, giáo sư Anh Văn của trường Nữ Trung Học Đồng Khánh Huế.

Ở ban Pháp Văn cũng có giai nhân. Một người đẹp của xóm Hạnh Hoa Thôn (nay là đường Nguyễn Công Trứ). Dáng người nhỏ nhắn, linh hoạt; gương mặt sáng, nước da trắng hồng. Vẻ đẹp tự nhiên của chị đã réo hồn các anh cùng khóa và khác khóa. Xinh và duyên nhất trên gương mặt khả ái của chị vẫn là nụ cười hiền, có vẻ kín đáo nhưng rạng rỡ (một trong những nét đẹp rất riêng của chị) cùng đôi mắt biết cười và mái tóc cắt ngắn muôn thuở của chị. Duyên thật duyên khi mái tóc của chị rũ xuống, hờ hững che nghiêng nửa khuôn mặt đẹp của chị. "*Nhìn em mái tóc che nghiêng mắt cười*". Một bạn thơ đã thi thắm ngưỡng mộ. Con trai cùng lớp có nhiều anh ái mộ chị nhưng lại để mắt chị vào tay của một giáo sư Văn Khoa, thầy Trần Như Uyên, thầy giáo của chúng tôi. Cùng các bạn tốt nghiệp ra trường, chị được bổ nhiệm về trường Đồng Khánh dạy Pháp Văn, sau là Giám Học và cuối cùng chị trở thành nữ Hiệu Trưởng cuối cùng của trường Nữ Trung Học Đồng Khánh. Cô giáo của tôi - giáo sư Pháp văn Phan Thị Bích Đào.

Gần cuối đường Âm Hồn, sau là Nguyễn Huệ và bây giờ là Lê Thánh Tôn, có nàng Tôn Nữ dáng yêu kiều, một trong những người đẹp của Đại Học Sư Phạm. Gương mặt chị đẹp, cân đối, hài hòa từ mắt, mũi, miệng. Miệng cười rất duyên. Đặc biệt đôi mắt màu hạt dẻ biết nói, biết cười nhấp nhánh dưới hàng mi dài cùng mái tóc màu nâu nâu nhìn "rất tây" của chị đã làm cho bao anh sư phạm phải lảng lờng. Thuở ấy ở Sư phạm có nhiều anh để ý, thương thầm chị nhưng rồi chị trở thành người đẹp riêng của một Kỹ Sư công chánh từ Sài Gòn trở về Huế sau bao năm du học phương nam. Người đẹp Tôn Nữ Phương Chi sau này là giáo sư Triết học - cô giáo dạy Tâm Lý Học của tôi ở Đồng Khánh.

*"Ngự Viên ngày ấy không còn nữa
Giờ chỉ còn tên xóm Ngự Viên"*
Nguyễn Bính

Ngày ấy, có nàng Hoàng Thị nhà ở xóm Ngự Viên, sinh viên ban Vạn Vật. Nàng đẹp. Rất đẹp. Trong vườn hoa Sư Phạm, bóng hồng Thủy Tiên đã làm say lòng nhiều anh. Dáng cao, thân hình đẹp. Mắt đen tròn, mũi dọc dừa, miệng cười quyến rũ, rất duyên. Mặt trái soan cùng những nét đẹp trên gương mặt của chị, đúng chuẩn là gương mặt đẹp của một thiếu nữ Huế đương thời xuân sắc. Con gái sư phạm vẫn thường "len lén" nhìn chị, ngưỡng mộ. Không những là người đẹp của Sư Phạm, Thủy Tiên còn là một tay cầu lông nữ cừ khôi của Huế và của Sư Phạm, từng đoạt nhiều giải cao. Vô cùng ái mộ tài sắc của chị. Đã mấy chục năm qua, rời trường Sư Phạm nhưng tên của chị Hoàng thị Thủy Tiên vẫn còn trong lòng người Sư phạm. Huế ơi, Ngự Viên ngày xưa không còn thật nhưng còn tên xóm Ngự Viên và tên người đẹp Hoàng Thị ở xóm Ngự Viên thì mãi mãi vẫn còn trong lòng người Sư phạm và người Huế xưa...

Đây... một người đẹp của trường tôi nữa - hoa khôi Đại Học Sư Phạm Trần Thị Như Mai. Chị Như Mai là em gái cô Phương Lan, cô giáo của tôi ở Đồng Khánh. Ở đường Minh Mạng, sau là Võ Tánh, sát múi cầu Đông Ba không ai là không biết hai chị em gái Phương Lan và Như Mai xinh đẹp. "Mỗi người mỗi vẻ mười phân vẹn mười". Như Mai là người đẹp của ban Anh Văn. Chị Mai có mái tóc đẹp rất hợp với gương mặt khả ái của chị. Điểm nhấn trên gương mặt chị là mũi cao, đôi mắt đen, sáng và rất trong cùng nụ cười duyên thật duyên với những "hạt" răng xinh cuốn hút người nhìn. Chị Mai đẹp. Quý phái. Trong khu vườn Sư phạm, bóng hồng nhẹ lướt, thế là các anh thả hồn bay nghiêng. Chị Mai đẹp. Đẹp quá. Tôi mê chị...

Ở phố cổ Hội An, có người con gái đẹp ra Huế trọ học và trở thành nàng thơ yêu điệu của ban Việt Hán. Nàng thơ họ Nguyễn rất đẹp với mái tóc dài buông lơi, quyến rũ cùng gương mặt thanh tú. Xinh đẹp trong chiếc áo dài cổ kiềng màu khói hương cùng giọng đọc thơ mượt mà, lời cuốn, nàng thơ đã nhẹ nhàng đưa hồn người là các cô nữ sinh Ban C của trường Đồng Khánh khi chị vào thực tập, nhanh chóng lạc vào cõi thơ xưa của Tản Đà Nguyễn Khắc Hiếu đến "ngẩn ngơ"... Nét đẹp mặn mà, ưa nhìn của nàng thơ họ Nguyễn - Nguyễn

Thị Nguyệt đã làm cho các anh sư phạm lắng hồn "trầm tư trước em". Đôi mắt em đẹp, cuốn hút và rất có hồn...

*"Em mong manh như sương khói xây thành
Đôi mắt như trời cuối đông lạnh giá
Trời mùa xuân nắng vàng trên khóm lá
Con én buồn thơ thần lượn quanh đây".*

Nhà thơ Kim Tuấn như đã nói hộ lòng tôi khi tôi nhớ và nghĩ về cô bạn của tôi. Qua phố Trần Hưng Đạo, trong nhà sách Tân Hoa có người đẹp Tăng Bảo Nga. Chị Bảo Nga đẹp mong manh, đằm thắm, duyên dáng, hiền lành. Đôi mắt đen, tròn, trong veo như mắt nai trên gương mặt bầu bĩnh thơ ngây, đáng yêu. Mắt nai một thời lặng lẽ réo hồn nhiều anh Sư phạm và cả không phải Sư phạm. Bảo Nga là người đẹp của ban Anh Văn. Dịu dàng, kín đáo và rất ít nói. "Nga mắt nai" là cụm từ mà các anh chị giáo sư ở Nha Trang dành riêng cho Bảo Nga khi chị tập tễnh bước chân vào nghề sau khi tốt nghiệp. "Mi cong khẽ chớp mắt nai hững hờ"- Tăng Bảo Nga của ngày xưa. Ngày ấy, cách đây 47 năm, Ban Việt Hán khóa (69 – 73) có một cô sinh viên, nàng có mái tóc đẹp, thẳng, ngã ra, dài chấm vai; duyên dáng, dễ thương như mái tóc huyền thoại của nữ ca sĩ Françoise Hardy, thần tượng một thời của con trai, con gái Huế. Cô nàng là Nguyễn Thị Bạch Mai xinh đẹp. Nước da trắng hồng. Gương mặt ưa nhìn. Nụ cười tinh khôi. Nàng "mai trắng" dịu hiền như nắng lụa với vẻ đẹp dễ thương, thanh thoát, nhu mì của con gái nhà lành. Người đẹp "kín cổng cao tường" một thuở của trường Đại Học Sư Phạm có nhiều anh cùng lớp và cả lớp đàn anh vẫn thường "len lén" nhìn "Mai" ngưỡng mộ. Đây là nét đẹp Huế của Bạch Mai. Một nhận xét tôi được nghe các anh thuộc các phân khoa khác của Viện Đại Học, trong đó có các anh Y khoa "Bạch Mai có vóc dáng và đôi chân đẹp". Đến nay, thời gian thưở ấy đã xa nhưng người đẹp Bạch Mai thì vẫn còn trong lòng người ái mộ.

*"Em tan trường nghiêng nghiêng vành nón lá
Buổi tan trường bóng nắng ngập đầy hoa"...
Thơ Nguyễn Tấn.*

Hình ảnh đẹp của nàng Võ Thị đã nhẹ nhàng đổ vào tim ai... Liên Thi, nàng Tây Thi của lớp Việt Hán có nước da ngăm ngăm, mắt sâu đen, mi ngắn nhưng rất cong. Nét đẹp của Liên Thi thuần khiết, mềm mại với mái tóc dài xoắn ngang lưng. Trông chị dịu dàng, đằm thắm. Mẩu gái Huế truyền thống. Xinh nhất trên gương mặt nàng là đôi mắt và nụ cười chúm chím rất duyên. Ngày ấy có một chàng trong Quảng ra Huế trọ học đã bị bóng hồng quyến rũ. Nàng thì ngây thơ không biết còn chàng thì bao ngày say sưa ngắm nàng trên đường... Xúc cảm, chàng lặng lẽ ngậm ngùi say tình với những vần thơ yêu của Nguyễn Trọng Tạo:

*Có một chàng đơn độc
Bước trên đường Không Tên
Có một nàng Hạnh Phúc
Ở số nhà Lãng quên*

để... gửi gió cho mây ngàn bay. Ôi, nàng Võ Thị của lớp tôi.

Thấp thoáng sau ô kính của ban Anh Văn, trường Đại Học Sư Phạm là một nàng Tôn Nữ đẹp xuất thần. Một vẻ đẹp nền nã, quý phái. Đôi mắt to, đen, ướt ướt như hai hạt nhãn với hàng mi cong, đôi mày như vẽ. Trời cho chị đôi mắt đẹp nhưng buồn, cuốn hút hồn người. Người đẹp Phương Hạnh, bóng hồng của ban Anh Văn một thời đã làm cho con trai Huế phải "long đong". Ngẩn ngơ ngắm, ngẩn ngơ nhìn để rồi băng khuâng. Nàng là bông hoa đẹp của vườn hoa xưa. Đẹp nhất với tôi thưở ấy là hình ảnh của chị trong chiếc áo dài lụa màu ngọc bích cùng chiếc nón bài thơ quai nhung đội lệch vành e ấp, kín đáo.

Gió cầu vượng áo nàng Tôn Nữ
Quai lỏng nghiêng vành chiếc nón thơ.

Xin được mượn lời thơ của thi sĩ Đông Hồ để tặng riêng chị Tôn Nữ Phương Hạnh, một thời con trai Huế "mê như điều đồ".

Hàng Me nổi tiếng có nhiều con gái đẹp. Một trong những người đẹp của Hàng Me ngày ấy có bóng hồng của trường Đại Học Sư Phạm - nàng Mai (người em sầu mộng), bạn Việt Hán khóa Nguyễn Khuyến (65-69). Chị Nguyễn Thị Như Mai có gương mặt thanh tú, sáng như trăng với "đôi mắt phượng" đẹp, rất quyến rũ. Trong chiếc áo dài trắng tinh khôi, tóc thè mượt đen phủ vai với chiếc bandeau màu hạt dẻ thường nhật trên đầu; trông chị đẹp và duyên dáng đến lạ. Cũng có lúc chị Như Mai trở thành "người em sầu mộng" của những chiều Huế tàn thu chuẩn bị vào đông trong chiếc áo dài lụa đen từ Hàng Me, nàng lên Sư phạm rồi Văn khoa mà các anh đã ngưỡng mộ gọi thầm chị. Và... nàng thơ đã âm thầm đi vào cõi thơ, văn, nhạc; thế giới nghệ thuật của các anh sinh viên tài hoa ban Việt Hán của Sư phạm và cả Văn khoa ngày ấy. Đã 55 năm trôi qua, ngày nay nếu có một phút giây nào đó, nghĩ về trường xưa Đại Học Sư Phạm Huế chắc chắn các anh sẽ không quên nàng thơ của mình.

Đại Học Sư Phạm trường tôi vẫn còn nhiều người đẹp. Nhớ trường, nhớ bạn xưa. Xúc cảm. Trong phút chốc tôi chưa nhớ được hết. Tuy nhiên, dáng đẹp, gương mặt đẹp với những đôi mắt đẹp cuốn hồn người của con gái Sư Phạm thì vẫn luôn luôn ẩn sâu trong hồn tôi với sự trân quý và ngưỡng mộ. Tôi đang đứng ở đây. Cổng trường Sư Phạm. Ký ức không gian, thời gian quấn quanh. Khung trời lãng mạn trong sân trường rực nắng. Bóng hồng xưa rộn rã gọi nhau về. Con gái sư phạm trường tôi đẹp. Mỗi người mỗi vẻ nhưng tất cả đều xinh và duyên - duyên ngầm con gái. Mà đã duyên thì còn mãi trong lòng người hâm mộ. Một thoáng hồn tôi như ngây như say về một thời con gái mộng mị thuở sinh viên. Nắng mắc võng trên cao thả những dải lụa vàng ươm. Tôi nhẹ nhàng ôm nắng trong tay cười khúc khích. Ôi, con gái sư phạm - hàng mẫu vô giá!